

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. IV. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

Christi c. 26. & illud solum dicente esse in nostra libera potestate, quod sit a voluntate cum plena advertentia rationis. Unde in Tract. de Act. hum. dictum: per ignorantiam invincibilem casuali involuntarium simpliciter.

Hinc colliges, falsam esse causalem Janseii, quod ideo ignorantia Juris naturalis sit potius peccatum, quam ignorantia Juris positivi, quia illa est poena peccati originalis, non ista. Nam primò: non minus ignorantia Juris naturalis potest esse invincibilis, quam Juris positivi: sed hæc non est peccaminosa, quia ratione invincibilitatis est antecedens, necessaria, involuntaria: ergo nec illa. Secundò, etiam ignorantia Juris positivi est quoddam vulnus intellectus, & miseria nature: ergo & ipsa est poena & effectus originalis peccati. Tertiò, ignorantia legis Evangelicæ est ignorantia Juris positivi: sed in infidelibus negativè, qui nihil audiverunt de Evangelii prædicatione, infidelitas est poena originalis peccati: ergo aliqua ignorantia Juris positivi est poena originalis peccati. Quartò, sequeretur, hanc ipsam infidelitatem negativam, uti & motus concupiscentiæ, consensum rationis prævenientes, imò & eidem repugnantem esse peccata, eò quòd sint poena & effectus peccati originalis, quorum utrumque est contra definitionem Ecclesiæ, & doctrinam D. August. ac D. Thomæ. Nam quòd infidelitas negativa non sit peccatum, definierunt Summi Pontifices sup. n. 3. relati: docuit quoque D. August. epist. 10. dicens: *In illis, qui non audiverunt, neque potuerunt, poena peccati est non credere, non autem peccatum.* Et D. Th. 2. 2. q. 10. a. 1. *Si infidelitas accipitur secundum negationem veritatis, sicut in illis, qui nihil audiverunt de fide, non habet rationem peccati, sed magis poena: quia talis ignorantia ex peccato primi parentis consecuta est.* De concupiscentiæ motibus Trid. Sess. 1. c. 5. *Concupiscentiam nocere non posse non consentientibus.* D. August. l. 1. De civitate cap. 21. *Ille concupiscentialis inobedientia, quanto magis absque culpa est in corpore non consentientis, si absque culpa est in corpore dormientis?*

Si quando igitur Scriptura, vel PP. ignorantiam peccatum appellant, id faciunt vel nomine peccati metonymicè significando effectum peccati (quo sensu scimus concupiscentiam ab Apost. peccatum appellari) ut agnoscit D. Augustinus l. 3. de lib. arbit. c. 19. dicens: *Non solum peccatum illud dicimus, quod propriè vocatur peccatum [libera enim voluntate, & a sciente committitur] sed etiam illud, quod jam de hujus supplicio consequatur, necesse est.* Vel est sermo de peccato materialiter, non formaliter accepto: vel intelligunt ignorantiam vincibilem, & consequentem, de qua D. Bernard. epist. 77. *Multa scientia nesciuntur, aut sciendi incuria, aut sciendi desidia, aut verecundiâ inquirendi, & quidem ejusmodi ignorantia non habet excusationem.* Ideò, cum Levit. 5. præcipiuntur Sacrificia à Pontifice offerenda pro sua & populi ignorantia. Cum David Psal. 24. orat: *Delicta juventutis mee, & ignorantias meas ne memineris.* Cum Lucæ 12. ignorantibus poena indicitur: *Qui non cognovit, (voluntatem Domini) & fecit digna plagis, vapulabit paucis.* de vincibili adeoque culpabili

R. P. Mexg. Theol. Schol. Tom. 11.

ignorantia Scriptura loquitur: prout hunc Lucæ textum exponit Theodoretus à D. Thoma in Catena super Lucam relatus. *Sed cur punitur ignorans? quia, cum ipse potuisset, noluit, sed pigritans ipse fuit ignorantia sua causa.*

§. IV.

Solvuntur Objectiones.

Opponit tamen Wendrochius primò celebre illud effatum Angel. Doct. quodl. 3. a. 10. *Nellus excusatur, si sequatur erroneam opinionem alicujus magistri, in talibus enim ignorantia non excusat.*

Secundò. Illud Tertull. de Spectac. c. 20. *Nunquam excusatur, quod DEUS damnat. Nusquam & nunquam licet, quod semper & ubique non licet. Hæc est veritatis integritas, &c. omnia penes veritatem DEI fixa sunt.*

Tertiò. Felix III. Pontifex Max. affirmat, non esse in hominum potestate, contra legem æternam agentes peccato liberare: ita enim inquit epist. 7. *Quòd se decipit ipse, qui fallit, nihilque per nostram facilitatem tribunalis excelsi judicio derogari, cui illa sunt rata, que pia, que vera, que justa sunt.*

Quartò. Augustinus epist. 104. *Si quis bonum putaverit esse, quod malum est, hoc putando utique peccat. Et: Ea sunt omnia peccata ignorantia, quando quis bene fieri putat, quod male fit.* Unde Gratianus r. quæst. 4. *Ignorantia Juris naturalis omnibus adultis damnabilis est.*

Quintò. August. Serm. 44. de diversis c. 6. *Nisi quis secundum justitiæ regulam direxerit actus suos, in errore iniquitatis impingitur.* Subsumitur: sed qui ex ignorantia aliquid agit contra legem DEI, non dirigit actus suos secundum justitiæ regulam: ergo in errore iniquitatis impingitur.

Sextò. Illud: *Justus ex fide vivit.* Rom. 1. omne, quod non est ex fide, peccatum est. c. 14. quibus significatur [exponit Wendrochius] tum demum justas ac vivas hominis actiones, cum lumine fidei diriguntur, malas esse, si non diriguntur. Sed qui falsam opinionem sequitur, ratione fortasse vivit, fide non vivit, quia fides falsa, fides non est, inquit D. Bernard.

Septimò. Nil crebrius in S. Script. quàm quòd omnes via DEI veritas. Psal. 118. alia esse judicia DEI, alia hominum. *Esse viam, qua homini videtur recta, cujus novissima ad mortem ducunt.* Proverb. 16. *Christus ipse Jo. 12. Sermo, quem locutus sum, ipse judicabit eum in novissimo die.* Quæ omnia ostendunt, vitam non ad humanas opiniones, sed legis Divinæ normam exigendam, nec excusandum fore, qui propriâ perluasione in ignorantiam & errorem abductus à semita æternæ veritatis deflexerit.

Respondeo. Omnia hæc argumenta nimium probare, ipsismet adversariis solvenda: Probant quippe, nec Juris positivi, præsertim Divini ignorantiam à peccato excusare. Et ad 1. constat S. D. loqui de vincibili erronea opinione, non tantum Juris naturalis, sed fidei, cujus falsitas ex recurſu ad S. Script. & Ecclesiæ authoritatem deprehendi potuit, ut patet ex sequentibus ipsis verbis: *Qui ergo assentit opinioni alicujus magistri*

P 2 contra

contra manifestum scripturae testimonium, sive contra id, quod publice tenetur secundum Ecclesiae auctoritatem, non potest ab erroris vitio excusari

15. Ad secundum. Locus ille Tertulliani tantum probat, legem naturalem esse immutabilem, ex quo tamen non sequitur, ad culpam imputari, quod ex invincibili ignorantia contra illam committitur: tale enim factum nec DEUS damnat, qui non aliter ad sequendam suam legem nos obligat, nisi quantum illa per rationem est intimata atque propolita.

Ad tertium. Felix Papa sufficienter declarat, sibi de vincibili falsitate sermonem esse, cum illam facilitatem, h. e. nimis facilem credulitatem & assensum appellat.

Ad quartum. D. Augustinus seipsum in textibus supra allegatis satis explicat, & de vincibili ignorantia intelligendum insinuat. Idem dixeris de sententia Gratiani, quamvis etiam videatur juris naturalis nomine intelligere prima vel notissima morum dogmata, quae nec vincibiliter, nec inculpatè ignorari, ultrò concedimus.

16. Ad quintum nego, quòd, qui cum invincibili errore contra naturae legem operatur, non diri-

gat actus suos secundum justitiae legem, cum non alia sit operantis intentio, quam velle operari quod omnibus bene pensatis hic & nunc Divinae justitiae & regulae consentaneum arbitratur, quamvis in istius regulae applicatione ipsam falli contingat.

Ad sextum: si quid ille locus Apostoli in praesens probaret, etiam illud haereticum dogma probaret: Omnes infidelium operationes esse impuras & peccaminosas, quippe influxu fidei deturatas. Primus igitur locus plus non probat, quam primum vitae spiritualis initium fidem esse. Alter locus sequenti articulo exponetur.

Ad septimum. Haud dubie alia sunt iudicia DEI, quam hominum, sive homo vincibiliter sive invincibiliter, sive in materia Juris naturalis, sive positivi à regula Divinae legis exorbitat; hoc tamen discrimine, quòd invincibilis error alius est iudicium DEI tam de materiali, quam de formali bonitate operationis; in errore vero vincibili est aliud tantum quoad materiale ipsius bonitatem, non autem formalem, ellaque proinde difforme iudicio hominis speculativo, non autem practice practico.

ARTICULUS III.

Quae sit obligatio Conscientiae rectae & erroneae?

SUMMARI A.

1. Conscientia semper obligat negativè.
2. Erronea obligat per accidens.
3. Invincibiliter erronea positivè, vincibiliter erronea tantum obligat negativè.
4. Quid in casu, quo conscientia vincibiliter erronea dicitur esse pejerandum?
5. Perplexitas orta ex conscientia vincibiliter erronea non excusat à peccato.
6. Disparitas inter iudicium conscientiae vincibiliter & invincibiliter erroneae.
7. Agere contra conscientiam non est speciale peccatum.
8. Conscientia proponens obligationem sub veniali excusat à mortali.
9. Quid si Conscientia proponat objectum sub generali ratione prohibiti?
10. Perplexitas ex invincibili errore excusat à peccato.
11. Obligatio Conscientiae est indispensabilis.
12. Magis obsequendum Conscientiae, quam praecepto Superioris.

§. I.

Discrimen inter obligationes Conscientiae.

1. Conscientiam consulentem, quae dicitur aliquid agendum, vel omittendum per modum consilii, nullam parere obligationem, certum est. Atqui, cum Conscientia dicitur aliquid tanquam ex praecepto faciendum, vel omittendum, sive sit recta, sive erronea, semper obligat, ne quis contra ipsam operetur. Ita S. D. I. 2. q. 19. a. 5. universaliter affirmans: *Omne, quod est contra Conscientiam, peccatum est.* Et quodl. 3. a. 27. *Omnia Conscientia sive recta, sive erronea, sive per se mala, sive indifferentibus est obligatoria, ita ut,*

qui contra Conscientiam facit, peccat. Probat hoc Apostolo Rom. 14. dicente, *omne quod non est ex fide, peccatum est.* Ubi ex S. D. & communiter interpretum acceptione ly ex fide, idem est, quod ex dictamine Conscientiae: neque enim Apostolus loquitur ex fide Divina, speculativa, supernaturali [ut testatur Tirinus allegans in hunc sensum S. Chrysostomum, Ambrosium, aliosque PP.] sed humana, morali, particulari, hoc est, illa credulitate & assensu practico, quo mihi persuado, id licere, quo hic & nunc tali modo operor. Loquitur namque Divus de Conscientia erronea quorundam Neo-Christiano, qui cibos Judaeis in antiqua lege prohibitos, etiam sibi in nova lege interdicitos existimantes, iisdem nihilominus vescabantur.

Ratio est: quòd lege naturali cautum sit, ne quis operetur contra praeceptum DEI, quod revera est, vel esse existimatur, & hoc ipso hominem peccare necesse sit, si ligat objectum sibi propositum tanquam moraliter malum; sed quisquam agit contra conscientiam, agit contra praeceptum DEI, quod revera est, si conscientia licet errata, vel tale existimatur, si conscientia sit erronea, ergo peccat contra legem naturalem sedendo objectum, quod sibi hic & nunc inhonestum & vitium apparet.

Est tamen duplex valde notabile discrimen inter obligationem conscientiae rectae & erroneae. Nam primò; *Recta* (inquit S. D. q. 17. de Verit. a. 4.) *ligat simpliciter, & per se, erronea autem secundum quid, & per accidens.* Dico autem ligare simpliciter, quia ligat absolute, & in omnem eventum; erronea ligat ex suppositione, & sub conditione, quòd credatur esse recta.